

2011-й — РІК УКРАЇНСЬКОЇ ПЕРШОКНИГИ

У 2011 році виповнюється 450 років з часу завершення створення Пересопницького Євангелія – визначної рукописної пам'ятки староукраїнської мови та мистецтва XVI ст., одного із перших українських перекладів канонічного тексту Євангелія. 12 травня Верховна Рада України прийняла постанову, якою передбачено відзначити в серпні 2011 року на державному рівні 450-річчя Пересопницького Євангелія та оголосити цей рік Роком Української Першокниги.

Про що нам може розповісти стародавній рукопис? У православній рукописній традиції переписування книг Святого Письма, богослужбових книг завжди було особливою роботою, де авторство не вказувалося. Ця традиція анонімності є характерною особливістю нашої середньовічної християнської культури, скромність, відмова від індивідуальності особи, благоговіння і відповідальність за кожне написане слово. Унікальною є ситуація, коли автори, редактори або переписувачі залишали ім'я на сторінках фоліантів і указували дії, коли і за чийм велінням було написано книгу. Тільки з XVI століття починають траплятися подібні випадки. Кожна з цих унікальних книг мала свою складну долю, яку сьогодні досліджують учені.

Пересопницьке Євангеліє – одна з небагатьох рукописних книг, історія якої нам відома хоч би частково. Життя цієї книги не обмежалося прикрасою музейної полиці, воно триває й зараз.

Перше, що впадає в очі, – це те, що всі 964 сторінки фоліанта написано на пергаменті. Рукопи-

сні пергаментні сторінки на світанку книгодрукування. Чому? Швидше за все, пергамент обрано не випадково. На пергаменті в XVI столітті писали, бо цей матеріал для листа був набагато міцнішим за папір, а папір – за дорогим. Крім того, це данина традиції. Все, починаючи з художнього оздоблення в ренесансному стилі і авторських коментарів до тексту, навпаки, свідчило

про те, що Євангеліє – твір сучасної йому епохи.

Ця книга, перш за все, прорив у середньовічній свідомості. І водночас адаптація книжкової церковнослов'янської мови до живої народної мови. У цьому її унікальність і наукова цінність. Тому так детально викладається історія рукопису, жертводавці, переписувач і редактор (або перекладач); вказується час написання.

Роботу над рукописом розпочато 15 серпня 1556 року у Дворецькому монастирі князів Заславських при церкві Святої Трійці (сьогодні – це село Дво-

рець Ізяславського району Хмельницької області). Традиційно вважається, що над створенням Євангелія працювали архімандрит Пересопницького монастиря Григорій і писар Михайло Васильович, син протопопа Сяноцького. Невідоме ім'я художника, який написав чотири чудесних мініатюри Євангелістів і декорував перші сторінки Євангелія з використанням рослинних орнаментів.

Зараз рукопис зберігається в Інституті рукопису Національної бібліотеки імені В. Вернадського НАН України в Києві.

Книга ще не скінчила розповідати свою історію, її життя триває не лише в науковому середовищі.

Кожні чотири роки Пересопницьке Євангеліє на своїх екранах бачать мільйони телеглядачів. Це відбувається під час церемонії інавгурації нового Президента України. У мить присяги Президент кладе руку на це Євангеліє, обіцяючи бути вірним не лише людському закону, але і Богові. У 2001 році Інститутом української мови було видано транслітерацію книги. У 2008 році Київська митрополія Української православної Церкви спільно з Національною Академією наук України і видавничим домом «АДЕФ-Україна» (м. Київ) випустили факсимільний варіант (точна копія) Пересопницького Євангелія. Оправу виготовлено зі шкіри з елементами декору – реконструкція древнього окладу, що не зберігся. Для відтворення повнокольорових пергаментних сторінок Євангелія знайдено папір, що повністю відповідає пергаменту за своїми тактильними властивостями і фактурою. ■

Нові надходження

«О книго! Божа ти рабине!
Народу й роду берегиня!
Неопалима купина!
По всіх вертепах і яксинях
Неначе зірка провідна!»
М. Старовйт

Пам'ятка читача

- Якщо хочеш поговорити з ким-небудь – відкрий книгу!
- Якщо ти занудгував – візьми книгу!
- Якщо хочеш одержати пораду – відшукай її у книзі!
- Якщо прагнеш знайти друга – подружися з книгою!
- Якщо мрієш стати справжньою людиною, читай книгу!
- Якщо хочеш відчутти безмежні можливості людського розуму – працюй із книгою! Пам'ятай, що книги – наші найкращі друзі.
- Вони не підведуть, не зрадять, порадять як вчинити і що сказати, тому що вони розумні, мудрі.

Як читати книгу

- Читання – одна із найважливіших, необхідних і серйозних справ, яка вимагає вміння і майстерності.
- Читай, не поспішаючи, тоді ти добре зрозумієш зміст книги.
- Намагайся, щоб прочитане було тобі зрозумілим. Прочитавши книгу, поміркуй, що тобі більш за все сподобалось у ній, які думки автора тебе зацікавили.
- Свої думки про книгу, які тобі сподобалися, запиши в щоденник читача.
- Якщо зустрінуться незрозумілі або незнайомі слова, звернися до словників, довідників, енциклопедій, спитай у бібліотекаря чи вчителя, що вони означають.
- Нічого не пропускай у книзі і без важливих причин не кидай її, не дочитавши.

Карпенко О.Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота». Навчально-методичний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 248 с.

У навчальному посібнику розкрито зміст соціальної роботи як суспільно-практичної діяльності; представлено професійний портрет соціального працівника, його професійні якості та специфіку діяльності з різними категоріями клієнтів; окреслено деякі особливості практичної діяльності з урахуванням контингенту незахищених категорій населення.

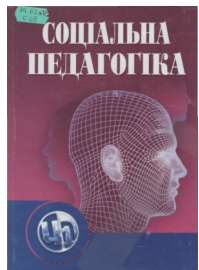
Навчальний посібник пропонується для студентів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр», що готуються до роботи у соціальній сфері, для соціальних працівників, соціальних педагогів, які працюють у державних і недержавних соціальних установах.

Капська А.І. Соціальна робота. Навчальний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. – 400 с.

На основі глибокого вивчення та аналізу особливостей соціально-педагогічної роботи в Україні пропонується варіативні технології для спеціаліста соціальної сфери з урахуванням контингенту клієнтів; деякі методики організації життєдіяльності дітей і молоді з особливими потребами; роботи з підлітками і молоддю схильними до девіантної поведінки, а також шляхи взаємодії, допомоги і підтримки кризових сімей, прийомних сімей та «дітей вулиці».

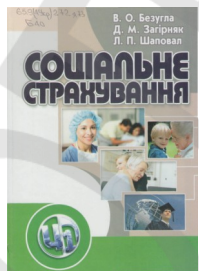
Посібник розрахований на студентів навчальних закладів III–IV рівнів акредитації, майбутніх працівників соціальних служб для молоді, соціальних педагогів, організаторів виховної роботи у сфері освіти.

Соціальна педагогіка. 5-те вид. перероб. та доп. Підручник./ За ред. Капської А. І.-К.: Центр учбової літератури, 2011 – 488 с.

Підручник має за мету допомогти студентам, соціальним педагогам і соціальним працівникам розширити знання про новий напрямок у науці – соціальну педагогіку. Розглянуто широке коло теоретичних питань, пов'язаних зі створенням умов для соціального становлення особистості. Корисні знання одержать практики щодо особливостей соціально-педагогічної роботи з різним контингентом дітей та молоді, які потребують допомоги, підтримки і захисту.

Підручник розрахований на студентів, викладачів навчальних закладів різного рівня акредитації, спеціалістів-практиків, волонтерів у сфері соціальної роботи.

Безугла В. О., Загірняк Д. М., Шановал Л. П. Соціальне страхування. Навч. Посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 208 с.

Навчальний посібник складено відповідно до освітньо-професійної програми дисципліни «Соціальне страхування». В ньому розглянуті загальні принципи, функції соціального страхування як провідної організаційно-правової форми соціального забезпечення, тенденції становлення та розвитку системи соціального страхування.

Теоретичний матеріал представлено у вигляді схем, графіків та таблиць. Викладення основних положень супроводжується стислим описом історії формування певної концепції. До кожної з запропонованих тем додаються питання для самоперевірки, тести та задачі, які можуть бути використані студентами в процесі поточної роботи й викладачами для проміжної та підсумкової перевірки знань студентів.

Книга призначена як для самостійного вивчення матеріалу, так і як навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів всіх форм навчання.

Методика організації волонтерського руху: Навчальний посібник // Уклад. О.Д. Балдинюк. – 2-е вид., переробл. та доповн. -Умань: РВЦ «Софія». 2011.-116с.

Навчальний посібник з курсу «Методика організації волонтерського руху» укладено у відповідності до вимог кредитно-модульної системи навчання. Він включає програму курсу та його структуру в межах планових годин з поділом на змістові модулі, а також матеріали для практичних занять (питання для обговорення, тематику повідомлень, завдання для самостійної роботи, список рекомендованої літератури). У посібнику також подано термінологічний словник, питання для повторення курсу, список рекомендованих джерел, які визначають основи волонтерського руху в Україні.

Для студентів V курсу факультету соціальної педагогіки та практичної психології (спеціальність «Соціальна педагогіка»).

Гаврилюк СМ. Театр для дітей / СМ.Гаврилюк. – 2-ге видання, доповнене. – Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочинський»), 2011. – 168 с.

У посібнику розкрито вплив театралізованої діяльності на художньо-творчий розвиток особистості. Уміщено програму театралізованої діяльності, конспекти занять по ознайомленню дітей з театром, казки для показу вистави в дитячому театрі, рухливі ігри за мотивами казок. Для ознайомлення дітей зі спеціальною театральною термінологією створено «Театральний словник».

Навчальний посібник розраховано на студентів вищих навчальних закладів, педагогічних коледжів, фахівців навчально-виховних комплексів. Прислужиться студентам факультету дошкільної освіти для засвоєння курсу «Педагогічна творчість».

Чорна трагедія на кольоровій землі...

Чорнобиль – невелике українське містечко, що потопає в зелені вишень та яблунь. До трагедії – спокійний, неквапливий, доброзичливий світ. Тут, у цілковитій гармонії краса поліської природи, і, сховані в бетон, чотири блоки АЕС.

26 квітня 1986 року відлік часу став далеко не мирним, а бойовим і аварійним.

За покликком рідної землі на захист свого народу по тривозі першими прибули пожежники. Вони, не шко-

дуючи сил, ні самого життя, виконали присягу на вірність народу України.

Одним із ліквідаторів наслідків чорнобильської аварії є Микола Полівода, кадровий військовий, зараз у відставці. Саме з ним відбулася зустріч студентів природничо-географічного факультету 20 квітня у читальному залі №1. Микола Максимович за сміливі та рішучі дії по ліквідації аварії нагороджений орденом «За службу державі», та орденом «За заслуги».

У цьому році виповнилось 25 років з того часу, коли пролунав вибух і над четвертим реактором ЧАЕС велетенське полум'я розірвало нічну темряву. Минатимуть десятиліття, а чорний день всеодно хвилюватиме людей.

Вечір-реквієм закінчився вшануванням пам'яті загиблим і запаленням свічки пам'яті.

УСАТЮК О. А.

Бібліотекар читального залу №1

День Перемоги

З нагоди 66-ї річниці Великої Перемоги в науковій бібліотеці університету відбулась зустріч студентів з учасником бойових дій у Великій Вітчизняній війні капітаном медичної служби у відставці Тельною Олександрою Іванівною.

Студенти та викладачі уважно слухали спогади Олександри Іванівни про початок війни, про виснажливі жахіття військових подій. Жінка розповіла, що вже на початку вересня вона одержала повістку в прифронтовий евакуаційний шпиталь під містом Дзержинським, який був розрахований на 1500 поранених. Їй до нині, коли вже пройшли десятки років, Олександра Іванівна пам'ятає, як тяжко і страшно було їм молоденьким медсестрам, а деяким з них не було і 18-ти років, під ворожим обстрілом з поля бою виносити на собі поранених солдат. Але воля до перемоги та ненависть до ворога, допомагали долати страх і молоді дівчата знов і знов рятували чиєсь життя, ризикуючи своїм.

«Ми витримували такі навантаження, бо були молодими», – пригадує жінка-ветеран.

Зараз Олександрі Іванівні 94 роки, але прожиті роки не втомили її. Вона очолює квартальний комітет, впродовж 20-ти років – первинну організацію Товариства Червоного Хреста, виступає перед молоддю. Олександра Іванівна добра, мудра, мужня людина. Їй, одній із перших, міський голова Ю.І. Бодров вручив пам'ятний знак «За заслуги перед містом». Вона також «Жінка року» м. Умань 2010 року в номінації «Жінка мужність». Минуло 66 років з дня Перемоги, але не можливо забути подвиги наших відважних героїв, наших захисників. Низький уклін Вам ветерани!

Бурхливими оплесками та квітами дякували присутні Олександрі Іванівні за її виступ.

АБРАМЕНКО А. І.

Бібліотекар читального залу №2

День святого Миколая Чудотворця

Свято було започатковане в XI столітті папою Урбаном II. Це католицьке свято – день перенесення мощів святого Миколи Чудотворця з міста Лікія до міста Бар (Італія). Але, незважаючи на те, що населення України – здебільшого православні християни, це свято у нас прижилося.

Святий Микола Чудотворець (IV століття) від самого дитинства й до смерті вів благочестивий спосіб життя, суворо дотримувався Божих заповідей. Список він був мудрий і милосердний, і відкрито і потай допомагав усім, хто потребував його допомоги, захищав тих, хто мав потребу у захисті. На I Вселенському соборі святий Микола ревно захищав православну віру від еретиків. За життя він молитвами здійснив багато чудес.

Цей святий здавна вважається покровителем мореплавців. Чорноморські моряки вважають, що існує два Миколи-заступники: мокрий і морський. Мокрий керує водами, а морський відповідальний за кораблі. Рибалки й моряки намагаються мати при собі ікону із зображенням цього святого, щоб уберегтися від біди на воді.

За народною традицією, на Микола Чудотворця (22 травня) можна починати стригти овець, сіяти гречку, а також слід уперше виводити коней у поле. Із цієї нагоди священики читали молитви, відправляли службу Богу, кропили коней свяченою водою, щоб від нечистої сили захистити.

Зелені свята (Тиждень перед Трійцею)

Зелені Свята перш за все – це свято перемагаючої весни на порозі літа, коли природа ніби святкує з людиною своє відродження.

Святкування починається з четверга. У цей день дівчата йдуть у поля, в левади або ліс і там завивають вінки «на всі святки». Вінки в'ють з конвалій, незабудок, васильку, чебрецю, вплітають і полин як засіб від русалок. Використовували гілля різних дерев: клена, ясена, липи, осоки, але ні в якому разі не верби. Особливо шанована в Україні була тополя. Існував звичай ставити головне дерево перед воротами та дверима, щоб захистити себе від відьом. Для цього по кутках хліву встромлювали іноді осику. За допомогою цього ж дерева вгадували, чи всі члени родини доживуть до наступного клечання: якщо внесене на ніч дерево вранці залишалося зеленим – усі будуть здорові, якщо листя почорніє – хтось тяжко захворіє, а може, навіть вмере.

Під час святкування дівчата влаштовували спільну їжу, причому обов'язково у ній була яешня. З Трійцею закінчувалася головна весняна календарна обрядовість.

Колись поширеним був звичай, що називався «водити тополю». Для цього дівчата вибирали з-поміж себе найвищу дівчину, яка мала зображувати «тополю». Її рясно прикрашали намистом, стрічками, барвистими хустками і потім водили селом і полями, де в той час уже колосились жита. Якщо зустрічалися люди, «тополя» їм низько вклонялася, а господарі пригощали дівчат. «Тополі» ж давали подарунки або гроші «на стрічки».

Існувало вірування, що й душі померлих оселяються у деревах, у його зеленому гіллі. Саме тому Зелені Свята, крім усього іншого, – це й народне свято поклоніння душам небіжчиків, вшанування предків. Відбувається це тому, що на Зелені Свята починає цвісти жито, а за давнім народним віруванням, у час цвітіння хлібних злаків прокидаються померлі. Тому і поминали в цей час своїх предків-небіжчиків, приносили їм жертву, влаштовували тризну. У Зелену суботу здавна існував звичай поминати самогубців та усіх, хто загинув у невідомих країнах або зник безвісти.

Бібліотечні вісті

Інформаційний вісник
Наукової бібліотеки Уманського державного
педагогічного університету
імені Павла Тичини

Адреса: вул. Садова 2, м.Умань

Над номером працювали:
Редактор: Григоренко Т. В.
Редколегія: Усатюк О. А., Любомська Л. О.
Дизайн та верстка: Лесик О. С.